

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

(Володимир ГОРНИК)



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ТА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр та найменування галузі знань)


спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна

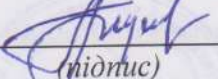
КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку


_____ Ольга ПИЛИПЕНКО
(підпис)


Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри *фінансів та обліку*

Протокол № 2 від 25.09.2025

Завідувач кафедри 
_____ Анатолій ПУТІНЦЕВ
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми *Фінанси, банківська справа та страхування*

К.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку


_____ Ольга ПИЛИПЕНКО
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Фінансова грамотність та безпека бізнесу
2. Статус навчальної дисципліни	вибіркова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1 рік навчання, 1 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредити, 120 годин (20 годин лекції, 20 годин семінари, 80 годин самостійної роботи)
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	https://classroom.google.com/c/NTU1NDI5MDkxODAy
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Пилипенко Ольга Олегівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	pylypenko.olha@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування у студентів навичок ефективного управління фінансами, аналізу фінансових ризиків та забезпечення економічної безпеки бізнесу. Курс охоплює основи фінансового планування, бюджетування, податкової оптимізації, захисту від шахрайства та управління фінансовими кризами. В результаті студенти зможуть ухвалювати обґрунтовані фінансові рішення, виявляти загрози та мінімізувати ризики для сталого розвитку бізнесу.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Мета дисципліни "Фінансова грамотність та безпека бізнесу" – формування у студентів знань і навичок для ефективного

	<p>управління фінансами та забезпечення безпеки бізнесу.</p> <p>Основні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчити основам фінансової грамотності (бюджетування, інвестиції, кредити). 2. Розглянути загрози фінансовій безпеці бізнесу (ризик, шахрайство, кіберзагрози). 3. Розвинути практичні навички аналізу фінансової звітності та управління ризиками. 4. Навчити приймати обґрунтовані фінансові рішення. 5. Підвищити обізнаність про сучасні виклики (глобалізація, цифровізація).
Пререквізити	
Постреквізити	
Формат проведення дисципліни	<p>В рамках навчального процесу будуть використовуватися форми та методи навчання: тести; командні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; бесіди і дискусії, кейс-технології.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовується платформа Google Classroom, лекції та семінарські заняття проводяться за допомогою програми електронної комунікації Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватись через корпоративну електронну пошту</p>

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

Після завершення курсу студенти повинні:

- Володіти базовими знаннями з фінансової грамотності та безпеки бізнесу.

- Вміти аналізувати фінансові ризики та розробляти стратегії їх мінімізації.
- Бути готовими до практичного застосування отриманих знань у професійній діяльності.
- Розуміти важливість фінансової безпеки для стабільного розвитку бізнесу.

Ця дисципліна є важливим елементом підготовки сучасних фахівців, які зможуть ефективно працювати в умовах динамічного ринку та забезпечувати стабільність бізнесу.

Студенти знатимуть:

- Основи фінансової грамотності та безпеки.
- Методи управління фінансовими ризиками.
- Сучасні інструменти захисту бізнесу.

Студенти вмітимуть:

- Аналізувати фінансові дані та приймати рішення.
- Розробляти стратегії фінансової безпеки.
- Використовувати знання на практиці для стабільного розвитку бізнесу.

Ці компетентності допоможуть студентам стати конкурентноспроможними фахівцями, здатними ефективно працювати у сфері фінансів та забезпечувати безпеку бізнесу.

4. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Розділ 1. Основи фінансової грамотності Тема 1.1. Вступ до фінансової грамотності <ul style="list-style-type: none"> • Основні поняття: фінанси, доходи, витрати, бюджет. • Значення фінансової грамотності для особистого та професійного життя. • Фінансові цілі та плани. 	Лекція, семінар	Тести, опитування, розв'язання кейсів.	2/2
Тема 1.2. Особисті фінанси <ul style="list-style-type: none"> • Складання особистого та сімейного бюджету. • Управління заощадженнями та інвестиціями. • Кредити та борги: ризики та управління. 			2/2
Тема 1.3. Фінансові ринки та інструменти <ul style="list-style-type: none"> • Банківські послуги: депозити, кредити, платежі. • Страхування: види та значення. • Основи інвестування: акції, облігації, фонди. 			2/2

<p>Розділ 2. Фінансова безпека бізнесу</p> <p>Тема 2.1. Вступ до фінансової безпеки</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття фінансової безпеки бізнесу. • Основні загрози: фінансові ризики, шахрайство, кіберзлочинність. • Правові аспекти фінансової безпеки. <p>Тема 2.2. Управління фінансовими ризиками</p> <ul style="list-style-type: none"> • Види фінансових ризиків (кредитні, ринкові, операційні). • Методи оцінки та мінімізації ризиків. • Стратегії управління ризиками. <p>Тема 2.3. Захист бізнесу від фінансових злочинів</p> <ul style="list-style-type: none"> • Види фінансових злочинів (відмивання коштів, корупція, шахрайство). • Механізми протидії фінансовим злочинам. • Роль внутрішнього контролю та аудиту. 	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Тести, презентації, розв'язання кейсів.</p>	<p>2/2</p> <p>2/2</p> <p>2/2</p>
<p>Розділ 3. Сучасні виклики та інновації у фінансовій безпеці</p> <p>Тема 3.1. Цифровізація фінансових послуг</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вплив цифрових технологій на фінансову сферу. • Кібербезпека: загрози та захист. • Використання блокчейну, штучного інтелекту та Big Data. <p>Тема 3.2. Глобалізація та фінансова безпека</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вплив глобальних економічних процесів на фінансову безпеку. • Міжнародні стандарти фінансової звітності та безпеки. • Управління фінансовими ризиками в умовах глобалізації. 	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Презентації, тести.</p>	<p>2/2</p> <p>2/2</p>
<p>Розділ 4. Практичні аспекти фінансової грамотності та безпеки</p> <p>Тема 4.1. Розробка стратегій фінансової безпеки</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планування заходів щодо захисту фінансових активів. • Розробка антикризових фінансових стратегій. • Практичні кейси з фінансової безпеки. <p>Тема 4.2. Фінансова грамотність у професійній діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Роль фінансової грамотності у кар'єрному розвитку. • Управління фінансами в умовах невизначеності. 	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Тести, презентації, розв'язання кейсів.</p>	<p>2/2</p> <p>2/2</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Практичні поради щодо особистої фінансової безпеки. 			
---	--	--	--

5. Інформація про індивідуальне завдання.

Індивідуальне завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо фінансової грамотності та безпеки бізнесу.

Тема завдання: Розробка особистого фінансового плану та стратегії фінансової безпеки для малого бізнесу

Мета завдання:

- Закріпити теоретичні знання з фінансової грамотності та безпеки бізнесу.
- Розвинути практичні навички планування фінансів та управління ризиками.
- Навчитися застосовувати отримані знання в реальних умовах.

6. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У звичайному режимі навчання вивчення навчальної дисципліни може передбачати приєднання кожного здобувача до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для обміну думками.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

7. Політика дисципліни

Вивчення дисципліни передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Після здійснення вибору даної дисципліни (для вибіркових дисциплін), вона стає обов'язковою для вивчення та включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою

літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.

Здобувачі вищої освіти мають право скласти екзамен (залік) автоматично, у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали 90-100 балів.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

8. Система оцінювання та вимоги.

Контроль знань студентів здійснюється на семінарських та практичних заняттях.

Поточний контроль здійснюється в процесі проведення семінарських і практичних занять. Метою цих занять є перевірка засвоєння студентами теоретичного матеріалу і вміння застосовувати набуті знання при вирішенні окремих завдань, ситуаційних задач, кейсів. Перевірка може здійснюватись в процесі усного опитування, під час тестування та розв'язання ситуаційних задач і кейсів та на практичних заняттях.

Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю	Методи поточного контролю
Контроль на семінарських та практичних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування - стандартизоване опитування за тестовими завданнями - розв'язання кейсів і ситуаційних завдань - презентації індивідуальних завдань

**Умови визначення навчального рейтингу
з курсу «Фінансова грамотність та безпека бізнесу»**

Тема 1.1	8
Тема 1.2	8
Тема 1.3	8
Тема 2.1	8
Тема 2.2	8
Тема 2.3	8
Тема 3.1	8
Тема 3.2	8
Тема 4.1	8
Тема 4.2	8
Індивідуальне завдання	20
Всього	100

Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та за шкалою ECTS наступним чином:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003.
2. Податковий кодекс України / уклад. В. Кузнецов. - Х.: Фактор, 2010. - 458 с.
3. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 3-4, ст.10) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n1134>
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

Основні підручники та навчальні посібники:

1. Фінансова грамотність:

- Бодо Шефер "Шлях до фінансової свободи".
- Роберт Кійосакі - Багатий тато, бідний тато
- Джордж Клейсон "Найбагатша людина у Вавилоні".

2. Фінансова безпека бізнесу:

- Підручник "Фінансова безпека підприємства" (автори: І.П. Загородній, О.В. Коваленко).
- "Управління фінансовими ризиками" (автор: О.М. Кравченко).
- Фінансовий менеджмент" (автори: Л.М. Ковальчук, О.В. Лігоненко).
- Брюс Шнайер "Кібербезпека та фінансові ризики".
- Кевін Мітнік "Мистецтво обману".

3. Фінансовий аналіз та управління:

- "Фінансовий аналіз" (автор: В.М. Пасічник).
- "Фінансовий менеджмент: теорія та практика" (автор: В.В. Ковальов).

Додаткові:

1. Кузенко Т. Б. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва на засадах контролінгу: монографія / Кузенко Т. Б., Полтініна О. П. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. - 227 с.

2. Пилипенко О.О. Концепції менеджменту витрат. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 18 лютого 2020 року). 2020. Луцьк. С. 475-478.

3. Pylypenko O. The concept of cost management in enterprises. *Book of abstracts of International conference on economics, accounting and finance (ICEAF)*. Scientific center of innovative researches OU, Estonia; Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic). 2020, July 02-04. P. 61-62. Doi: 10.36690/ICEAF.2020.80 <https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF/paper/view/35>

4. Пилипенко О.О. Сучасні методи бюджетування бізнесу. *Теоретичні аспекти та практичні проблеми управління, економіки та природокористування в Україні*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 грудня 2020). 2020. Київ. С. 162-163.

5. Пилипенко О.О., Румик І.І. Управління фінансово-господарською діяльністю інтегрованих підприємств на інноваційних засадах. *Вчені записки Університету «КРОК»*. №2 (62). Київ, 2021. С. 166-175. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-166-175>

6. Pylypenko O.O., Zozulia V.A. Targeting the investment activities of enterprises in terms of risks. *Book of abstracts of International conference on economics, accounting and finance (ICEAF)*. Scientific center of innovative researches

OU, Estonia; Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic). 2021, November 05. URL: <https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF-2021/paper/view/320>

7. Пилипенко О.О., Румик І.І. Антикризове управління при реалізації санаційних заходів підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. №3 (63). С. 39-48. URL: <http://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/427>

8. Румик І.І., Пилипенко О.О. Фінансове забезпечення підприємств: можливості використання когнітивного моделювання. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. №2 (66). С. 44-52. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-44-52>

9. Pylypenko O. Modern technologies and new opportunities for working with financial assets. *Міждисциплінарні дослідження науки XXI століття: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених та студентів, 1 грудня 2022 р. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*. 2022. С. 86-89.

Наукові статті та журнали:

1. Журнал "Фінанси України".
2. Журнал "Економіка та прогнозування".
3. Наукові статті з фінансової грамотності та безпеки на платформах:
 - Google Scholar.
 - ResearchGate.
 - JSTOR.

Онлайн-ресурси та курси:

1. **Курси з фінансової грамотності:**
 - Coursera: Financial Literacy
 - edX: Personal Finance
 - Дія. Освіта. Фінансова грамотність для підприємців
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/finansova-gramotnist-dla-pidpriemciv>
2. **Платформи для вивчення фінансової безпеки:**
 - Khan Academy (розділ "Фінанси та капітал").
 - Investopedia (статті, глосарій, приклади).
 - Національний банк України (освітні матеріали на сайті bank.gov.ua).

Рекомендації щодо використання джерел:

1. Починати з базових підручників для розуміння основних концепцій.
2. Використовувати наукові статті та нормативні документи для поглиблення знань.
3. Практикуватися на реальних кейсах та онлайн-курсах для закріплення навичок.
4. Стежити за актуальними публікаціями на платформах НБУ та інших фінансових установ.